

Република Србија
Град Крагујевац
Градско веће
Привредни савет града Крагујевца
Број: 06-603-1/24-V-01
Дана: 12. новембра 2024. године
К р а г у ј е в а ц

ИЗВОД ИЗ ЗАПИСНИКА

са 2. седнице Привредног савета (у даљем тексту: Савет), која је одржана 12. новембра 2024. године, са почетком у 13 сати у сали 105 зграде Градске управе.

У раду седнице су учествовали:

- Ненад Цветковић, директор „GOMMA LINE” DOO - председник Савета,
- Радомир Ерић, члан Градског већа за привреду - заменик председника Савета,
- Саша Соковић, начелник Одељења за локални економски развој и привреду - члан савета,
- Ненад Поповић, директор Регионалне агенције за развој Шумадије и Поморавља - члан савета,,
- Предраг Лучић, директор Регионалне привредне коморе Крагујевац - члан Савета,
- Горица Бачанин, директор Националне службе за запошљавање, Филијале Крагујевац - члан Савета и
- Саша Милошевић, директор „Застава оружје“ а.д. - члан Савета.

У раду седнице учествовала је и Саша Раденковић из Одељења за локални економски развој и привреду, секретар Савета.

Седници Савета из оправданих разлога нису присуствовали чланови Савета: Др Милена Јакшић, декан Економског факултета, Универзитета у Крагујевцу - члан Савета, Дарко Ђорић, извршни директор „MIND GROUP SRBIJA“ - члан Савета, Љубинко Мијаиловић, директор „UNIOR COMPONENTS“ DOO - члан Савета, Драгана Савић, директор „Primus Aqua” doo - члан Савета, Весна Ђоковић, стр „Ађа“ - члан савета, Драгана Тодоровић, „UNIONWIRE“ DOO - члан Савета, Милан Радовић, директор „Yanfeng Automotive Interiors“ д.о.о. - члан савета и Слободан Николић, пр „Internet Marketing Solutions“ - члан Савета.

Седници су присуствовали и Сениша Којић, директор средње школе „Кнез Александар Карађорђевић“, Душан Гордић, продекан Факултета за инжењерске науке и Ненад Станишић, члан Градског већа за финансије.

Председник Савета је члановима Савета предложио следећи

ДНЕВНИ РЕД:

1. Усвајање записника са 1. седнице Привредног савета града Крагујевца;
2. Кадровска питања - проблем квалификоване радне снаге (известилац/ презентација: Сениша Којић, директор Средње стручне школе „Кнез Александар Карађорђевић“);
3. Предстудија изводљивости за ревитализацију машинске радионице у Војно-техничком заводу у Крагујевцу (известилац: Ненад Поповић, директор Регионалне агенције за економски развој Шумадије и Поморавља);
4. Унапређење сарадње привреде и академске заједнице (саговорник-гост: Душан Гордић, продекан Факултета за инжењерске науке);
5. Буџет града Крагујевца за 2025. годину (известилац: Ненад Станишић, члан Градског већа за финансије);
6. Разно.

Пре почетка Седнице, члан Градског већа за финансије Ненад Станишић, замолио је да пета тачка дневног реда буде друга по реду, због обавеза које има. Председник Савета Ненад Светковић је предлог дневног реда, са измењеним редоследом, ставио на гласање. С обзиром на то да није било примедби, дневни ред је једногласно усвојен и Савет је наставио са радом према наведеним тачкама.

По првој тачки дневног реда - Усвајање записника са 1. седнице Привредног савета града Крагујевца, није било примедби па је Записник једногласно усвојен.

По другој тачки дневног реда - Буџет града Крагујевца за 2025. годину (известилац: Ненад Станишић, члан Градског већа за финансије), Ненад Станишић је представио предлог буџета града Крагујевца за 2025. годину. Он је рекао да је укупан буџет увећан за 4% у односу на 2024. годину и да износи 12,4 милијарде динара. Што се тиче прихода, 55% буџета се пуни из пореза на зараде. Добро стање привреде утиче на раст броја запослених и раст висине зарада. У приходе буџета спадају и комуналне таксе на фирме, с тим да се оне неће увећавати, већ ће остати на истом нивоу.

Текући расходи буџета су у порасту за 1%, а капитални за 13%. У вези са развојним буџетом, планирано је 2,1 милијарде динара капиталних издатака уз учешће од 18%. Станишић је навео да Крагујевац више није на ивици презадужености, и да ће у најскорије време бити отплаћен највећи број кредита узетих 2015. и 2016. године. Рад и се о кредитима које је град морао да тражи у то време како би исплатио дугове настале неколико година пре тога.

За подршку привреди у буџету за 2025. годину је предвиђено 15 милиона динара, што ће бити реализовано преко Одељења за локални економски развој и привреду, кроз Програм подршке предузећима у виду субвенција. Што се планираних инвестиција у следећој години тиче, биће завршена реконструкција зграде зелене пијаце зашта је град планирао средства у износу од 292,6 милиона динара. Један од великих пројеката који је у току је изградња дечијег одмаралишта на Бешњаји, која је започета приватном донацијом, а потпомогнута од стране министарства. Град ће издвојити 141,8 милиона динара за завршетак овог објекта. Такође, Град је издвојио средства у износу од 57,6 милиона динара за реализацију пројекта „Туристичко-културно-спортско-рекреативни центар на језеру Бубањ“.

У плану је изградња и два велика објекта, то су вртић за децу у Ердечу за који је планирано 22 милиона динара и вртић у улици Светозара Марковића број 109 у Крагујевцу, за чију изградњу је планирано 18 милиона динара. За реконструкцију отворених базена планирана су средства у износу од милион евра, с тим да ће се у 2025. години утрошити половина наведеног износа, а у 2026. години друга половина. Станишић је навео да се у свакој буџетској години, ради реконструкција по једне образовне установе, тако да је планирана реконструкција вртића „Колибри“ и замена столарије у вртићу „Црвенкапа“. Радиће се реконструкција средње школе „Кнез Александар Карађорђевић“ за шта је планирано 55 милиона динара.

Он је рекао да Град брине и о инфраструктури, тако да је планирано између 400 и 500 милиона динара за текуће одржавање улица, док ће за канализациону и водоводну мрежу бити издвојено 200 милиона евра. Нови пројекат који је у плану, у вредности од укупно милион евра, је замена старих азбестних цеви на територији града Крагујевца.

Станишић је рекао да су озбиљни плански документи основ привредног развоја. 56 милиона динара је планирано за израду урбанистичких планова и пројектне документације. Такође, за припрему земљишта за експропријацију планирано је више од 100 милиона динара из буџета за наредну годину.

Након излагања Ненада Станишића о буџету града Крагујевца за 2025. годину, председник Савета је отворио дискусију на ову тему. Ненад Поповић је тражио ближе објашњење у вези са дуговањима Града. Станишић је рекао да је пре пет година дуг Града износио 24 милиона евра, а сада је 10 милиона евра. Навео је да су кредити узимани да би се отплатила ранија дуговања. Сада Град може да разматра нове кредите за инвестиције и развој, што ранијих година није био случај. Град Крагујевац од 2018. године није узимао кредите.

По трећој тачки дневног реда - Кадровска питања - проблем квалификоване радне снаге (известилац/презентација: Синиша Којић, директор средње школе „Кнез Александар Карађорђевић“), Ненад Цветковић је подсетио чланове Савета да је на претходној седници Привредног савета констатован проблем недостатка кадрова. Из тог разлога, предлог је био да се позову релевантни људи града Крагујевца, да дају мишљење у вези са овом темом и да сви присутни дају сугестије и предлоге за решавање овог проблема.

Реч је узео Синиша Којић, директор средње школе „Кнез Александар Карађорђевић“. Он је навео да се 13. новембра 2024. године обележава 10 година од увођења дуалног образовања у Србији, 170 година стручног образовања у модерној Србији, када је направљена школа при Тополивници и 171 година од настанка фабрике. Свечано обележавање ће се одржати у простору Мајнд парка. Дуално образовање 2014. године почело је са три образовна профила и 10 компанија а данас је више од 1.100 фирми укључено у овај систем са око 20.000 ученика, 86 образовних профила и 200 школа у Србији. „Милановић инжењеринг“ је међу првим компанијама које су ушле у пилот пројекат дуалног образовања.

Којић је рекао да је прво ГИЗ кренуо са подршком школама. Уведена су занимања заваривач и индустријски механичар (уместо некадашњег бравара). И у садашње време је тешко уписати се на те образовне профиле, јер по правилу ученик треба да има 50 бодова за упис. Којић сматра да и привреда треба да подржи предлог да минималан број неопходних бодова за упис у гимназију буде 75, а за средње стручне школе од 60 до 70 бодова. Додао је да у привреди ради велики број запослених са факултетом, а мали број у производњи. Којић је рекао да је недавно боравио у Цириху, где је одржано предавање на тему реформе образовних система, на Летњем институту ЦЕМЕТС, где је говорила и проф. др Урсула Рејнолд, редовни професор на Катедри за менаџмент, технологију и економију (Д-МТЕЦ, Швајцарски економски институт) и саветник у делу за дуално образовање.

На предавању се говорило о томе да ће дуални систем да се мења. Ученици ће време у школи и време у привреди проводити у сразмери 40% у школи - 60% у привреди. Биће примљени у радни однос, а недељно ће проводити по неколико дана на радном месту у привреди, и то: у првој години два дана, у другој години три дана, у трећој четири дана итд. Којић је рекао да је у Швајцарској, као и у Немачкој и Аустрији, другачији привредни амбијент него у Србији. Потребно је да се повећа број сати које ученици проводе у привреди, како би више учили кроз рад. Од укупног броја ученика средњих школа, 24,2% чине гимназијалци, а 75,8% ученици средње стручне школе, од којих 20,2% чине ученици за образовне профиле у трајању од три године. Потребно је да се повећа број ученика за трогодишња занимања.

Са изменама закона, везано за дуално образовање, почело се 2014. године и то прво кооперативно, 2019. године је почео да се примењује Закон о дуалном образовању. Било је неколико измена Закона, а спрема се и четврта ревизија Закона. Последња измена више се бави образовањем одраслих. Којић је рекао да је следеће године у плану изградња тренинг центра у оквиру средње школе „Кнез Александар Карађорђевић“, у простору Мајнд парка због његове репрезентативности. Овај пројекат је вредности седам милиона евра. Други пројекат, у сарадњи са Регионалном агенцијом за развој Шумадије и Поморавља, је реконструкција старог здања у којем је била Друга техничка школа, а налази се у оквиру комплекса Кнежевог арсенала. За трогодишње, као и за четворогодишње образовне профиле, биће организовано учење кроз рад у компанијама.

У Немачкој, ученици већ са 16 година склапају уговор о раду. Код нас ученици уписују средњу школу са 14 или 15 година, па из тог разлога са њима не може да се склопи уговор о раду. Уписивање у средње школе по дуалном моделу, планирано је за школску 2025/2026. годину. Компаније би требало да се изјасне да ли су заинтересоване за сарадњу са средњим стручним школама. Школе имају довољан број ученика за све образовне профиле, потребно је да ученици са компанијама потпишу уговоре и да уче радећи у привреди. Којић је додао да и Национална служба за запошљавање организује одређене обуке. Швајцарска фондација је до сада финансирала обуке и пројекте, а о даљем ангажовању ће накнадно бити одлучено. Циљ таквих пројеката је да школе адекватно одговоре на захтеве привреде.

Ненад Цветковић је захвалио Синиши Којићу на излагању и отворио дискусију на ову тему.

Саша Соковић је рекао да су у посети Крагујевцу биле две делегације из Швајцарске. Једна посета је била везана за мониторинг реализованог пројекта „Знањем до посла“, којим је обављена обука 100 младих. Од тог броја, запослено је 70%. Друга посета везана је за потписивање новог споразума о финансирању, о чему је већ говорио Којић. У фебруару ће се преговорима прикључити и Амбасада Републике Немачке.

Ненад Поповић је рекао да финансијска средства за обуке могу да се обезбеде преко Међународног развојног фонда. Пројекат „Еразмус плус“ (Erasmus+) обезбеђује и до 600 хиљада евра за оспособљавање кадрова за дефицитарна занимања.

Душан Гордић је навео да ће у школској 2025/2026 години бити 15% мање ученика него у школској 2014/2015. години и да је повећан број ученика у приватним школама. Повећано је и интересовање за технолошким факултетима. Због много разлога, постоји бојазан да у скорој будућности неће бити довољно елементарне радне снаге са трогодишњим образовањем.

Предраг Лучић је подсетио чланове Савета да се 13. новембра обележава 10 година од увођења дуалног образовања у Србији и да ће се у Мајнд парку одржати конференција, на којој ће се анализирати досадашњи резултати. Такође, обележава се и 170 година постојања средње стручне школе у Крагујевцу, али и постојања дуалног образовања, јер је тадашња средња стручна школа образовала кадрове за војну фабрику. Први топови су изливени у Крагујевцу пре 171 године, јер у то време Србија није била у могућности да их купи, па је одлучила да их сама произведе.

Предлог о оснивању школе интернатског типа, по моделу занатских школа у Француској, Шарл Лубри је упутио кнезу Александру Карађорђевићу крајем 1853. године. Након потписивања уговора, Декретом кнеза Александра Карађорђевића марта 1854. године основана је прва стручна школа у Србији. Тиме је почело и дуално образовање у Крагујевцу. Лучић је рекао да се ситуација са кадровима и компанијама променила нарочито након пандемије ковида 19. Променили су се услови и захтеви, па данас на пример инвестициона дестинација мора да гарантује приступ енергетским резервама.

Ситуација у привреди је комплексна. Потребе за кадровима су све веће, па је потребно да период оспособљавања кадрова који су неопходни привреди буде краћи. Лучић је рекао да подаци Привредне коморе говоре да је број компанија и број пријављених ученика у компанијама у школској 2024/2025. години, у односу на претходну школску 2023/2024. годину, осетно већи. Рок за пријаву у компаније је 15. јануар 2025. године. Закон би требало да поједностави административни поступак, како би већи број ученика ушао у компаније. Лучић је додао да је Крагујевац једна од најзначајнијих инвестиционих дестинација, између осталог и зато јер има веома успешан модел примене дуалног система образовања у пракси.

Саша Милошевић је навео да је један од великих проблема фабрике „Застава оружје“ - проблем кадрова. Представници „Застава оружја“ су разговарали са директором школе Синишом Којићем на тему дуалног образовања, али до сада се ништа није значајно десило, због других обавеза и због стручности људи из фабрике који је требало да наставе да раде на томе. Међутим, неопходно је да се овај проблем у најкраћем року решава. Закључно са 2027. годином, „Застава оружје“ ће имати одлив радне снаге од 700 и више људи. Направљен је велики међугенерацјски јаз код запослених. У текућој 2024. години у фабрику је примљено више од 100 нових људи. Нека радна места су дуплирана, из разлога да млади, који су примљени, уче од старијих и искуснијих запослених.

Највећи број људи ангажован је за радничка занимања. Потребни су и инжењери, један број је већ запослен, међутим, нема их довољно или се не јављају на конкурсе. Милошевић претпоставља да је разлог лимит у платама у фабрици и могућност веће зараде код приватних послодаваца. Оно што је важно, то је да је знање које се стекне у фабрици „Застава оружје“ непроцењиво, у односу на приватне фирме. Фабрика ће и убудуће да запошљава од 100 до 150 људи годишње. Технологија је таква, да је у највећем делу неопходан рад људи на машинама. Као што је рекао Лучић, увек је уз војну фабрику била и школа која је обучавала кадар за потребе фабрике. Са том праксом наставиће се и даље, с тим што ће се анализирати потребе фабрике за одређеним кадровским структурама, трогодишњим или четворогодишњим занимањима.

„Застава оружје“ има довољно кадрова пратеће правне или економске струке, али је приметан одлив чак и из те кадровске структуре. Милошевић је рекао да је руководство фабрике спремно да се укључи у програм дуалног образовања, јер је потребно да се ангажују млади људи у процес производње.

Ненад Цветковић је желео да изнесе своја лична запажања, која су везана за рад у компанији „Gomma Line“. Навео је да се више од тридесет година бави привредном делатношћу у Крагујевцу и да је пре 10 или 15 година било много лакше доћи до производних радника него данас. Сада је ситуација много тежа, због више различитих фактора. Један од њих је и пандемија ковида 19 која је много тога променила, између осталог и перцепцију људи. Убрзан технолошки развој је такође један од фактора који утичу на промењене услове у односу на ранији период. Све је повезано и са амбицијама и заинтересованошћу младих људи да учествују у процесу производње.

Говорећи из свог вишегодишњег искуства, Цветковић је навео да су се ранијих година у „Gomma Line“ на интервју за посао јављали кандидати у дупло већем броју од понуђених позиција. За пет радних места јављало се и по 10 људи. Они су пролазили кроз више кругова провера, док не би било изабрано пет најбољих и најозбиљнијих кандидата. Сада су резервоари радне снаге испод сваког нивоа. Цветковић је рекао да 90% кандидата који и долазе на интервју, нису адекватни ни спремни за рад у производњи, те постоји бојазан да би долазило до повреда. Са друге стране, када се током интервјуа покрене тема рада у три смене, кандидати одустају и радије се запошљавају у службама доставе на бициклама. У свету не постоји озбиљна производња без рада у три смене.

Цветковић сматра да Србија више није држава са јефтином радном снагом, што је с једне стране добро, али треба наћи и решење за проблем недостатка радне снаге. Крагујевац се враћа на позицију озбиљног индустријског центра, али Град ускоро неће имати довољно потребне радне снаге. Нарочито је ово питање битно због нових инвеститора који долазе. Прво што инвеститори траже приликом разговора јесу управо кадрови који су им потребни за рад. Цветковић је рекао да је учествовао у многим преговорима са страним инвеститорима и прво питање је шта Град може да понуди од кадрова. Слободних машинских инжењера готово и да нема на тржишту. Због целокупног стања са недостајућим кадровима, намеће се потреба за увозом радне снаге из других земаља. Међутим, Цветковић сматра да је боље решење да се радна снага потражи у другим, мање развијеним крајевима Србије. Постоји доста предела у Србији, где су плате које се дају у Крагујевцу атрактивне тамошњим незапосленима. Цветковић сматра да ту лежи резервоар потребне радне снаге, јер ће ти људи радије доћи да раде у Крагујевцу, него за исту плату у Београду, где би углавном налазили послове конобара или доставе хране.

Град Крагујевац нуди квалитетно образовање и посао. Миграције становништва су свуда присутне, па и у нашој земљи. Оно што је идеја, јесте да се смисли начин на који треба маркетиншки прићи неразвијеним или руралним областима као што су Неготин, Зајечар, Прокупље итд., са понудом радних места, која би била атрактивна тамошњим незапосленим лицима. Крагујевац је локацијски центар Србије и град са изузетном традицијом. Цветковић је рекао да је потребна помоћ локалне самоуправе и државе у налажењу начина да се привреда приближи људима из других крајева Србије, са понудом радних места у производњи. Навео је пример из Крагујевачке гимназије, где ђачки парламент сваке године на своју иницијативу организује акцију под називом „Хоћу-нећу“, ученици иду од факултета до факултета и траже да неко од представника дође у школу и представи им тај факултет. Идеално је када дође неко од бивших ученика Гимназије ко је завршио неки од факултета и када деца могу да постављају питања. Ситуација је таква да деца завршавају школу са Вуковим дипломама, а да не знају шта се тачно на ком факултету учи. Потребно је да се направи стратегија у образовању како би се деци пришло на прави начин.

Цветковић сматра да је његова мисија, као привредника и као члана Привредног савета, да помогне у налажењу начина да се деца задрже у нашем граду. Потенцијал и добра основа за то постоје, али потребно је наћи начин да се деци објасни шта се учи на факултетима у нашем граду и који су бенефити студирања на сваком од њих. Фирми „Gomma Line“ недостаје 10 производних радника, од тога пет за рад на ЦНЦ машинама. Од августа месеца, на број од 150 запослених, било је 278 интервјуа за посао у „Gomma Line“. Запослено је свега седам људи, иако Цветковић сматра да „Gomma Line“ није претерано захтевна фирма, нити се тражи неко посебно предзнање. Ради се о класичном производном раднику.

Проблем је што данашњи млади људи траже лакша решења, не могу да издрже рад од осам сати, стајање или рад у трећој смени. Раде до седам дана и када дође ред да раде у трећој смени, они напуштају посао. Цветковић сматра да је проблем комплексан и да је потребно да се њиме позабаве психолози и социолози.

По четвртој тачки дневног реда - Предстудија изводљивости за ревитализацију машинске радионице у Војно-техничком заводу у Крагујевцу (известилац: Ненад Поповић, директор Регионалне агенције за економски развој Шумадије и Поморавља), председник Савета је реч дао члану Савета Ненаду Поповићу. Он је рекао да су заједно са европском делегацијом почели да спроводе програм Европске уније за локални развој, ЕУ ПРО плус, а у сарадњи са Министарством за европске интеграције. У питању је нови механизам кохезионе политике, који се први пут пилотира ван територије Европске уније.

На територији Србије подржани су пројекти укупне вредности 10 милиона евра. Да би се добила средства, потребно је било да се претходно направи стратегија, што је и учињено пре годину дана. Расписан је конкурс у којем су канديدована три пројекта и сва три су прошла. Укупна вредност пројеката је четири милиона евра. Први пројекат је реконструкција Друге техничке школе, односно прве стручне школе дуалног образовања у Србији, у вредности од близу 210 милиона динара за реконструкцију и опремање. У тај простор ће бити усељен део ФИЛУМ-а, као и индустријски дизајнери из средње стручне школе. Тендер је објављен, отвара се 29. новембра 2024. године и пројекат је у току.

Други пројекат се односи на туризам. У питању је реконструкција Задужбине краља Петра I Карађорђевића - Комплекса Краљеве винарије, коју је подигао краљ Александар I Карађорђевић, изградња визиторског центра на простору Споменика природе Рисовача у Аранђеловцу и дома културе у Борчу, који ће такође да буде визиторски центар.

Веома важна је и предстудија изводљивости за ревитализацију машинске радионице војно-техничког завода. Једна од битних ставки је и намена, односно шта ће се налазити на том простору и у које сврхе ће се користити. Такође је битно да буде и самоодрживо, а не да зависи од субвенција града. Идеја је да се ту привуче приватни капитал. У наредним данима биће објављен тендер за израду студије. Ненад Поповић сматра да ће бити завршено за шест месеци. Оно што је важно, то је да у вези са процесом ревитализације војно-техничког завода треба да се направи потпуни консензус у друштву, како би се избегле дневно - политичке теме, јер је то у интересу свих грађана Крагујевца. Идеја из јавних улагања у војно-технички завод у комплексу школе и улагање у машинску радионицу имају за циљ стварање повољног амбијента за приватно улагање. Поповић сматра да ће све ове активности изазвати додатно интересовање приватног сектора. Уколико крајем следеће јесени поред ученика из техничке школе буде још 300 ученика са ФИЛУМ-а, то ће условити потребу за одређеним услугама.

Предраг Лучић је нагласио значај очувања културно-историјског наслеђа овог комплекса који ће бити предмет ревитализације, али и значај ширег простора који такође има историјски значај за Крагујевац. Он је навео да је Кнез Милош Обреновић 1818. године саградио двор, који је страдао у ратној 1941. години, као и цркву. За Град би било значајно да се такви објекти реконструишу или поново саграде. Лучић је рекао да већ неко време постоји идеја и иницијатива да се обнови стари двор у Крагујевцу, јер је то двор не само града Крагујевца, већ целе Србије. По његовим речима, то би пре свега требало да буде пројекат републике Србије, а не града Крагујевца. Он је дао предлог члановима Савета да се упутити иницијатива да се размотри могућност обнове старог двора кнеза Милоша, с тим да је нагласио да је и у овом случају предуслов израда студије изводљивости, али да је битно да се уопште и крене са том идејом. Председник савета је предлог Предрага Лучића ставио на гласање и предлог је једногласно усвојен.

По петој тачки дневног реда - Унапређење сарадње привреде и академске заједнице (саговорник: Душан Гордић, продекан Факултета за инжењерске науке), реч је узео Душан Гордић. Он је рекао да долази са факултета за инжењерске науке, односно машинског факултета, који је најстарији факултет у граду и постоји од 1960. године. Факултет има два стуба: један је образовање, а други научно - истраживачки рад. С обзиром на садашњу ситуацију у образовању, о којој је било речи, Гордић сматра да је ситуација на Факултету инжењерских наука добра.

Ове године уписано је 370 студената, од тога 240 на машинство, што је попуњено још у првом уписном року, 60 на електротехнику и софтверско инжењерство, 40 на војно индустријско инжењерство, 12 на инжењерство заштите животне средине и 18 на урбано инжењерство. У односу на раније периоде, интересовање за факултет је и више него добро. Један од разлога је што је факултет био рестриктиван и није се пошто - пото ишло на интернационализацију факултета и довођење страних студената по сваку цену. По његовом мишљењу, Медицински факултет је брзоплето уписао велики број страних студената. Факултет инжењерских наука још увек може да балансира, а како ће бити у наредном периоду, зависи од тога колико ће да расте економија.

На тржишту нема довољно машинских инжењера, па је и то један од разлога што се деца уписују на овај факултет. Од 370 уписаних на студије, 200 деце је из Крагујевца и 50 из околине. Око 120 студената је са стране, а вероватно ће 80% њих да остане у Крагујевцу. Што се тиче научно-истраживачког рада на факултету, Гордић сматра да је ситуација добра. Постоји велики број пројеката, домаћих и међународних. Домаћи пројекти су везани за Фонд за иновациону делатност, међународни су везани за програме Европске уније као што су Хоризон (Horizon) и Интерег (Interreg), као и различити билатерални програми сарадње са институцијама у целом свету.

Гордић је рекао да постоји 27 развојних центара, који су првенствено намењени за рад са привредом. Оно што је занимљиво, то је да долазе људи из привреде са реалним проблемом, који треба да се реши. Не мора да се размишља шта је пројектни задатак, привреда је та која треба да генерише задатке, односно да дефинише који проблем треба да се решава. Увек се поставља питање финансирања, али се с једне стране и не очекује да привреда комплетно финансира истраживања. Постоји неколико фондова, као што је Фонд за иновациону делатност, који је имао неколико програма (Програм иновационих ваучера и Програм сарадње привреде и науке). Гордић је као пример навео фирму „Gomma Line“, која је неке од програма већ користила да би унапредила своје пословање кроз сарадњу са Факултетом инжењерских наука. Гордић је поставио питање да ли постоји могућност да се на нивоу града формира нека врста фонда који би служио као подршка привреди, за генерисање идеја и сарадње са факултетима. Није неопходно да то буде велики износ, али у почетку би то могла да буде иницијална ствар која би била добра и за једну и за другу страну. Гордић је мишљења да локална самоуправа не сагледава довољно значај Универзитета за Град и да се чак и избегава комуникација са Универзитетом. Универзитет може много тога да пружи Крагујевцу, па би из тог разлога Град требало више да користи његове услуге.

Ненад Цветковић је рекао да ни привреда није у довољној мери упућена на Универзитет, да се не користи ни 10% капацитета услуга Универзитета. Иако Привредни савет нема моћ одлучивања, важно је да се искристалише идеја о потреби поспешивања сарадње привреде и Универзитета, али и локалне самоуправе и Универзитета. У суштини, потребно је да се сви комуникацијски повежу. Он сматра да на Универзитету, као и у локалној самоуправи, треба да постоји канцеларија за привреду, где би привредник могао да дође и да изложи проблем који постоји и да добије одговор куда и коме треба да се обрати, да ли неке са факултета инжењерских наука, биологије, хемије итд.

Радомир Ерић је рекао да је познато да је од 2002. до 2005. године забележен драстичан демографски пад, што се сада рефлектује на упис на факултет. То мора да се превазиђе. Флукуација радне снаге и образовања је увек постојала и постојаће и даље. Сада је више изражена, због информационих технологија и доступности сваког дела планете свакодневно. Ерић је рекао да однос између Града и Универзитета није на задовољавајућем нивоу, али сматра да пропуст постоји са обе стране. Првенствено, представници Универзитета никада нису били довољно заинтересовани да разговарају са представницима локалне самоуправе, иако постоји функција помоћника градоначелника за сарадњу са Универзитетом. Уколико инвеститор дође код представника Града задуженог за привреду, он ће га свакако упутити на факултет инжењерских наука где ће се направити кратки студијски програм, као што је то био случај са „Сименс“-ом („Siemens“). Међутим, то није системско решење. Потребно је да обе стране буду заинтересоване за сарадњу.

Такође, Ерић сматра да ни привреда није довољно заинтересована за сарадњу са Универзитетом. Он је рекао да је Ненад Цветковић основао друштво - удружење привредника у Крагујевцу, које је функционисало док је Цветковић улагао напоре у току неколико година. Ерић се пита зашто привреда није заинтересована за сарадњу и зашто ранијих година није

могао да се обезбеди кворум на седницама Привредног савета из претходног састава. Рекао је и да су идеје које су кандидоване на овом састанку веома значајне. Идеја Ненада Цветковића да се презентира Крагујевац другим градовима где је развијеност мања, треба да буде усвојена као Закључак на овој седници. Ерић сматра да он, Соковић и Поповић треба да направе неки вид стратегије како би Крагујевац могао да се презентира у другим местима. Крагујевац треба да остане административни центар, да се привуку ИТ стручњаци и креативне индустрије. Из тог разлога Војно - технички завод треба да се подигне на већи ниво.

Као Закључке на седници, Ерић је навео и предлог Предрага Лучића да се поново изгради краљевски двор као и идеју Душана Гордића за оснивање Фонда који би служио за сарадњу привреде, Универзитета и Града. За следећу седницу, провериће се законске могућности за оснивање овог фонда.

Горица Бачанин је говорила о међурегионалној сарадњи и посредовању у случају фирме „Леони“ и навела да је Национална служба за запошљавање посредовала између ове фирме и кандидата за запошљавање. У периоду од два или три месеца вршена је селекција близу три стотине људи, не само из Крагујевца већ и из других градова - Чачка и Кнића. Национална служба за запошљавање је позивала људе на разговор. Обезбеђена је у те сврхе сала за инфо дан и тамо је и рађена селекција.

Такође, у Ердоглији је у припреми отварање објекта „Универекспорт“-а („Univerexport“), па им је Национална служба уступила салу за обављање интервјуа са кандидатима за посао. Међурегионална сарадња се одвија између филијала Националне службе за запошљавање. Информације се шаљу из једне филијале у другу, који су кадрови потребни у ком граду и у ком броју. Без обзира на све, тешко је обезбедити радну снагу у оном броју која је неопходна на тржишту. Бачанин је навела као пример стање недостатка радне снаге у Тополи и Аранђеловцу. Фирма „Бекамент“ код Аранђеловца због овог проблема је била принуђена да прими одређен број радника из Непала, којима је обезбеђен смештај и прилагођена исхрана. Зараде су добре, али проблем са недостатком радне снаге и даље постоји. Привредници су се између себе договорили да за исти ниво звања и занимања буде иста зарада, како не би због, на пример, пет хиљада динара долазило до преласка радника из једне у другу фирму, као што је било случајева преласка из „Бекамент“-а у „Пештан“ и обрнуто.

Ненад Цветковић је рекао да овакви договори могу да се остваре са фирмама које су сличне по величини, али да је неизводљиво да се, на пример, „Gomma Line“ договара са великим компанијама као што је „Yan Feng“ или „Stelantis“. Такозвани „џентлменски договори“ могу да се остваре на пример, између „Gomma Line“ и фирме „Сунце Маринковић“ или „Графостил“-а. Неписани договор постоји са фирмом „Милановић“, о томе да се не допушта међусобно претрчавање радника.

Предраг Лучић је желео да се осврне на две теме. Прво, сматра да идеја да се људима у другим градовима понуди могућност образовања представља много шири захват, који нуди три различита производа: то је дом за ученике средњих школа, студентски дом за оне који желе на факултет и трећи, за оне који желе да се што пре запосле а да прођу кроз факултет, кратки програм образовања. Ова три производа захтевају синергију неколико организација и институција. Кад се направе готови производи, потребан је посебан маркетиншки програм за презентацију или промоцију. Прилив људских ресурса је једна од кључних тачака у привреди, јер нису битна само радна места, већ је важно да људи долазе у Крагујевац. Четири велика града у Србији имају тенденцију пада броја становника, међу њима и Крагујевац.

Друго о чему је говорио Лучић било је то да и он дели мишљење са Ерићем да је сарадња науке и привреде веома важна. Лучић је навео податак да је остварен рекордан суфицит у Крагујевцу, где је извоз готових производа у Европску унију 82%. Даљи простор за повећање атрактивности и извоза повезан је са значајним учешћем истраживања и развоја, односно, привреда може да напредује само уз значајну подршку Универзитета. Начин на који буде регулисана сарадња привреде и науке решиће кључно питање конкурентности привреде Града која је везана за развој и иновације. Лучић је, обраћајући се Душану Гордићу, рекао да су много тога започели. Пре свега, интегрисани су у Савет послодаваца, тиме су им била отворена врата Универзитета за предлог нових курикулума. Следеће што је, по речима Лучића, изванредна ствар су кратки програми, који су омогућили брзо ангажовање пре свега адекватног курикулума.

Такође, Лучић је навео да Привредна комора нема исту сарадњу са сваким факултетом, иако би сарадња требало да буде много већа. Свуда где је привреда озбиљна, као што је привреда у Крагујевцу, платформа је научно-технолошки парк. Ту су присутни привреда, локална самоуправа и Универзитет. Научно-технолошки парк би требало ускоро да буде завршен. Лучић је рекао да ће Привредна комора закупити канцеларије у Центру изврсности. Још увек се не зна да ли ће научно-технолошки парк бити на том месту или не. По његовим речима, прво треба да се процени шта ће сачињавати платформу, да ли ће то бити научно-технолошки парк, како би могло даље да се делује.

Душан Гордић је рекао да постоји тим који непрекидно обилази и снима демографију по Србији, нарочито јужно од Београда. Рецимо, у Новом Пазару има много младих људи, требало би се оријентисати на те групације у потрази за кадровима. Међутим, не може академска заједница да одлази у индустрију и да самостално нуди решења за проблеме. Оно што је битно, то је да проблеме мора да генерише привреда. Исто је и са локалном самоуправом. Не може Универзитет да генерише проблеме, већ само да прима информације и да покуша да нађе решење.

Синиша Којић је рекао да се на овој седници водила конструктивна дискусија и да је комуникација кључ за решавање проблема. Он се осврнуо на професионалну оријентацију и каријерно вођење и рекао да треба размислити да ли је боље да се из руралних подручја уместо радника доведу ученици који ће бити обучени за добре раднике. Он је навео да средња школа „Кнез Александар Карађорђевић“ стоји на располагању за сва питања. Привреда генерише проблем, а решавају га средње школе и Универзитет. Постоје многи фондови који су и на државном нивоу а такође и могућност да привреда добије средства за решавање проблема недостатка кадрова. Пројекат ревитализације Војно - техничког завода је капитални пројекат и по његовим речима може да постане понос града Крагујевца. Он сматра да кроз пар година то може да постане и лепо шеталиште и стециште младих.

Саша Соковић је подсетио чланове Савета да је на претходној седници усвојен План комуникације из разлога да све што је речено, све идеје и дискусија буде забележено. Седнице се снимају тонским записом, медији прате и извештавају о чему је било речи на седницама Савета. Сви чланови Савета добиће писани Записник са седнице, као и привредници који нису били присутни на седници из оправданих разлога.

Разматра се идеја да се листа привредника који ће бити обавештавани о раду Привредног савета прошири.

По шестој тачки дневног реда - Разно, није било дискусије.

Како је исцрпљен дневни ред, 2. седница Привредног савета града Крагујевца је закључена 12. новембра 2024. године, у 15.10 сати.

СЕКРЕТАР,

Саша Раденковић

ПРЕДСЕДНИК САВЕТА,

Ненад Цветковић, с.р.